C. C. Postale. - Esce ogni mercoledì e venerdì. - 12 marzo 1926.

Posamezna številka 25 stotink.

Izhaja: vsako sredo zjutraj in petek zjutraj. Stane za celo leto 15 L. » pol leta 8 » » četrt leta 4 » Za inozemstvo celo leto lir 40. Na naročila brez doposlane naročnine se ne moremo ozirati. Odgovorni urednik: Polde Kemperle.

GORIŠKA STRAŽA

Št. 20 V Gorici, v petek 12. marca 1926 Leto IX.

Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. Oglasi se računajo po dogovoru in se plačajo v naprej. List izdaja konsorcij »GORIŠKE STRAŽE«. Tisk Zadružne tiskarne v Gorici, Riva Piazzuta štev. 18. Uprava in uredništvo: ulica Mameli štev. 5. — (prej Scuole). — Telef. int. štev. 308.

Doli s krinko!

Naš voditelj in učitelj, veliki škof Mahnič je napisal leta 1921. te=le besede: »Kakorkoli bi se ločili po svojih nazorih, imamo le vsi eno domovino. Z neslogo in cepljenjem vršimo posel grobokopov lastne domovine in lastne bodočnosti.«

Tehten in globok izrek, ki se da mi krščanski socialisti, učenci drja Mahniča, držimo trdno in neomaj=no v vsem javnem delovanju na tej zemlji. Naj bi se po svojih nazorih še tako ločili, naj bi imeli na Pri=morskem še tolikanj različnih in raznovrstnih organizacij, in tudi ko bi imeli ne tri, ampak deset pro=svetnih zvez, ne dve, temveč 5 Mohorjevih družb, ne tri, ampak deset političnih strank, imamo ven=dar le vsi ENO domovino. Ena domovina in en narod, ki se bori z naporom vseh sil za svoj jezik in za svoj narodni obstanek.

Ta ideja je obžarjala in gnala naprej naše vrste, ta ideja nam je narekovala, da smo s trdovratno doslednostjo zahtevali od naših nasprotnikov, naj se ustanovi nad strankami skupna narodna organi=zacija: Narodni svet.

V naši zahtevi je odmeval klic domovine, a večna sramota edinja=šev ostane, da tega klica niso hoteli poslušati. Na svojem občnem zbo=ru so Narodni svet kratkomalo ODKLONILI, njihov predsednik dr. Wilfan ga je v svojem govoru javno in slovesno zavrgel. Edinja=ška stranka se je izjavila takrat pro=ti skupni narodni organizaciji in glasovala za razcep, mesto miru si je izbrala boj, mesto edinosti raz=cepljenost in razdor. Kakor želez=no kladivo morajo zato treskati na edinjaše, na njihove voditelje in priganjače ostre besede velikega Goričana Mahniča: Z neslogo in cepljenjem vršite posel grobako=pov lastne domovine in lastne bo=dočnosti.

Strahovitejše in resnobnejše ni še nihče obsodil lahkoumne in brez=glave politike tržaških slogašev.

Krščanski socialisti se navzlic vsemu niso dali zbegati. Čakali so mirno na ugodnejše čase ter ob=navljali ob vsaki priložnosti svojo zahtevo po Narodnem svetu. Ni bilo občnega zbora, ni bilo sestan=ka zaupnikov, da bi na njem ne razpravljali o potrebi skupne na=rodne organizacije in tirjali zopet in zopet ustanovitev Narodnega sveta.

Žalostno in sramotno je, da so se kršč. socialisti nad tri leta zaman borili proti zakrknjeni trmi edinja=šev in se zato ni mogla ustanoviti v deželi skupna narodna organiza=cija. Tri leta so težka leta, zapra=vljena leta. A kršč. socialisti so vztrajno upali, da pade z oči edi=niašev končno slepota in se njiho=vo srce odpre klicu skupne domo=vine.

Pred božičem smo se še enkrat vzdignili in stavili edinjašem še enkrat predlog, naj se ustanovi Narodni svet. Predlog poslanca Be=sednjaka je bil priobčen meseca decembra, a danes je že marec, a glejte, še ni došel povoljen odgovor iz Trsta.

Čemu ne odgovorijo, zakaj odla=šajo? Vsa dežela čaka odgovor, a oni ga ne marajo dati! Mesto tega napadajo dan za dnem, teden za tednom »Goriško Stražo« in kr=ščanske socialiste, obrekujejo jih in zmerjajo jih na vse kriplje in pretege. V svoji predrznosti se skli=cujejo celo na škofa Mahniča in iz=rabljajo prav nesramno njegove iz=reke v svojo obrambo. Kaj to po=meni? Ali hočejo zopet pokopati Narodni svet?

Ne boste več slepili javnega mne=nja! Ako ste za skupno narodno organizacijo, sprejmite Narodni svet, vse drugo je le hinavščina in politično pustolovstvo.

Odločite se, da ne boste sojeni in obsojeni kot razdirači in razkol=niki!

Doli s slogaškimi krinkami!

Kaj se godi po svetu?

Danes moramo zopet govoriti o predmetu, ki ga naši bravci že do=bro poznajo. V Ženevo so se pri=peljali v nedeljo državniki na zbo=rovanje Društva narodov. Spet bo=do varili »mir« in mirovne pogod=be; vse to so milijoni bravcev vseh časopisov že neštetokrat brali. Ni=smo pa še slišali, da bi bil ta mir že zvarjen tako, da bi ne bilo več v Evropi in na svetu ljudstev, ki bi ne občutila več krivic prizadjanih jim od močnejših. Države, ki poši=ljajo svoje zastopnike k zeleni mi=zi v Ženevo, si še same doma ne morejo urediti žalostnega stanja. Vse se zvijajo v povojnih krčih. Prav pred večerom zborovanj v Ženevi so v Franciji, ki je odličen ud Društva narodov, poslanci dali vladi nezaupnico.

Parlamentarne bitke.

Parkrat smo že popisali, da zdi=huje Francija pod nesrečnim gospo=darstvom. Kaj ji pomaga vsa njena slavna zmaga v svetovni vojni, kaj vse bogastvo, ko pa mora državna tiskarna tiskati vedno več bankov=cev, da krije vlada ogromne dol=gove. Seveda leze zato frank vedno bolj dol, ljudstvo pa mora zato vedno več šteti, da si kupi najpo=trebnejšega. Finance so pokopale že celo vrsto vlad. Vsak finančni minister, ki pride z novim predlo=gom za povišanje davkov, naleti enkrat na odpor soialistične zborni=ce, potem zopet na silovito nasprot=stvo bolj kapitalistično pobarvane=ga senata, kakor pač predlaga ob=davčenje ali kapitala ali pa dnevnih življenjskih potrebščin. Na zadnje pa mora pobrati svoje papirje in iti. Zadnje ministrstvo Aristida Brian=da, ki je že bil osmič ministrski predsednik, je vleklo finančni voz komaj dobre tri mesece. Briand, katerega so vse stranke smatrale za edinega, ki bo rešil franc. gospo=darstvo, je dal po svojem finanč=nem ministru Doumerju predlagati razne nove davke. S svojo blestečo zgovornostjo je premamil senator=je v štiridnevnih skoro nepretrga=nih razpravah, da so vse vladne predloge sprejeli. Vlada je torej od te strani že imela zagotovljenih še 100 milijonov, kolikor jih je še manjkalo, da se krijejo dohodki in izdatki. Še en korak in skalo bi Briand privalil do vrha. Pa se je zavalila spet po klancu nizdol...

Nočna seja.

V noči od preteklega petka na soboto je sklepala poslanska zbor=nica o obdavčenju sladkorja, toba=ka in alkohola. Ob treh zjutraj je še enkrat ministrski predsednik po=zival z gromkim glasom vse poslan=ce, naj pomagajo rešiti Francijo in naj ne gledajo na strankarske ko=risti. Potem je začela ostra razpra=va o vladnem predlogu na davek, ki bi bil težko zadel večinoma le delov=ne sloje. Tu so pa socialisti, komu=nisti in levo krilo radikalnih socia=listov glasovali proti. Kratko pred sedmo uro zjutraj je bila usoda Briandovega kabineta zapečatena. Po telefonu je predsednik zbornice klical nazaj v zbornico poslance, ki so se utrujeni od 2 dnevnih napornih govorov porazgubili počivat v bliž=nje hotele. Začelo je glasovanje. 53 glasov večine je bilo proti Briandu. Ta vzame svojo torbo, se prikloni in odide skozi vrata; za njim vsi njegovi ministri. Zbornica sprva kar osupne. Potem pa začno vsi po=slanci, tudi tisti, ki so glasovali pro=ti, vzklikati: »Živel Briand!« Zma=goviti premaganec pa je šel narav=nost v elizejsko palačo k predsed=niku republike in je odstopil kot minister.

Edini mož.

Takoj po vojni je videla Francija kot edinega moža, ki je sposoben, da jo vodi, »tigra« Clemenceaua (Klemansoja). Danes je ta edini mož Briand. Že takoj po nezaupni=ci so listi prorokovali, da bo moral še devetič sprejeti čast in breme ministrskega predsednika. Da je to, so dejali, zdaj še bolj potrebno, ker mora Francija poslati na seda=nje važno glasovanje v Ženevo mo=ža, o katerem ve ves svet, da mu doma v polni meri zaupajo. In res; po majhnih razgovorih s strankar=skimi voditelji je Briand v sredo nasvezgodaj zjutraj predložil pred=sedniku republike imenik svojih novih ministrov. V vladi sedi zdaj nov finančni minister Péret.

Nagli padec in še hitrejše vsta=jenje gospoda Brianda je po pravici osupilo politike. Posebno v Nemči=ji so pisali časopisi, da je vse to le namenoma vprizorjena igra tik pred zborovanjem Društva naro=dov.

Izredno zborovanje.

V nedeljo so prišli v Ženevo za=stopniki 48 držav in kakih 400 čas=nikarjev. Še isti dan popoldne so se zunanji ministri velesil zbrali na neuraden pomenek. Govorila sta tudi nemška zastopnika Luther in Stresemann, ki sta se z vso odloč=nostjo branila, da bi sprejeli razen njih še kako drugo državo v glavni odbor. Po triurnem pomenku niso prišli na jasno. V pondeljek popol=dne ob treh se je vršilo v dvorani »Kalvinove reforme« prvo zboro=vanje, kjer so izvolili Portugalca Alfonza da Costo za predsednika zborovanj. Nemci bi bili raje videli na tem mestu danskega poslanika iz Berlina ali pa Finca, toda niso uspeli. Po uvodnih ceremonijah sta se izvolili dve komisiji. Prva je po=litična, ki pod vodstvom angleške=ga zunanjega ministra Chamber=laina proučuje nemško prošnjo za vstop. Druga pa se bavi z raznimi finančnimi vprašanji.

Zgodovinske seje.

Seje, ki se te dni vršijo v palači Društva narodov, so odločilnega po=mena za bodočo politiko miru v Evropi. Locarnske pogodbe bodo pravzaprav šele te dni dobile svojo pravo vrednost. Seveda, če vstopi Nemčija v društvo; če ne, ne bodo vsi podpisi nič zalegli. Toda tukaj so, kar je že znano, velike težave. La=tinske države in z njimi vred Mali sporazum hočejo obenem z Nem=čijo sprejeti v glavni odbor tudi Poljsko in Španijo. Prav v zadnjem hipu so se oglasili s svojimi zahte=vami še Braziljanci in celo Kitajci. Nemci pa izjavljajo: ali sprejmejo samo nje ali pa sedejo na vlak in gredo v Berlin. Z Nemci drže skri=vaj, kakor smo že omenili, iz lastnih dobičkov tudi Angleži; prav odloč=no pa tudi Švedi. Če je pa le en glas proti kakemu predlogu, mora isti po pravilih društva odpasti.

Zato iščejo zdaj državniki izhoda iz te zagate. Anglež Chamberlain pravi, naj za zdaj sprejmejo Nem=ce, kasneje na jesen bodo pa še Po=ljake in druge. Ti pa ne verjamejo, da bi jim potem Nemci pustili od=preti vrata v ženevsko palačo.

Za enkrat še niso našli izhoda iz te slepe ulice. Bržkone bo na tihem le Anglež prodrl in porinil Nemca v društvo, drugim prosilcem bo pa za enkrat le skorjico vrgel, da ne bodo preveč na glas godrnjali.

Ali bo pa s tem že dosežen mir med narodi? Najbrže ne. Vsaj do=kler bo Društvo narodov le pripo=moček, da si zmagovalne velesile obdrže vsaka svoj mastni kos. Za=to Društvo narodov, žal, tudi po tem zborovanju, pa če zmagovalci sprejmejo v svoj krog Nemce ali ne, še ne bo vidni znak pravega ob=čestva med narodi.

Javnost vedi in sodi!

Gospod Andrej Gabršček in »Edinost« pišeta, da je dr. Anton Gregorčič z »gnevom v srcu« obso=jal krščanske socialiste in rabil še v septembru 1924. »najstrožje izra=ze proti novostrujarjem«.

Radi zgodovinske resnice mora=mo spregovoriti jasno besedo o tej zadevi.

Znano je, da je dr. Gregorčič po svetovni vojni in ko se je ustanav=ljal na Goriškem začasni deželni odbor, stal odločno in brez omaho=vanja na strani kršč. socialistov. Skupno in sporazumno z njim smo vodili v tem času politiko v naši deželi. Dr. Gregorčič je bil član naše politične organizacije **in ostal v njej do svoje smrti**, četudi so iz=topili iz nje vsi goriški edinjaši brez izjeme. Ko smo polagali drja Gregorčiča v grob, je naša in ne edinjaška organizacija izgubila člа=na, in sicer člana, ki je bil eden največjih politikov goriških Slo=vencev.

Dr. Gregorčič je bil odločnega mnenja, da se mora goriška politič=na organizacija osamosvojiti od tr=žaških edinjašev in zgodovinsko dejstvo je, da smo osamosvojitev izvršili **sporazumno z njim in po njegovem nasvetu.**

»S Tržačani ni nič,« — je ponav=ljal — »oni nimajo in niso imeli ni=koli smisla za ljudstvo na Gorišk=em!«

Saj je vendar znano, da so tržaš=ki slogaši iskali stike z njim in predlagali sodelovanje med Šol=skim društvom in Šolskim domom, a da se dr. Gregorčič ž njimi **niti** pogajati ni maral. (Priča dr. Slavik.)

To je dejstvo, ki ga ne bo ovrgel nihče.

Radi resnice!

Priznavamo pa odkrito, da smo res imeli z drjem Gregorčičem ob koncu njegovega življenja par nesporazumljenj, o katerih pa ni ničesar prišlo v javnost.

Razume se po sebi, da moramo sedaj o njih govoriti, ker se ne damo pač od nikogar po krivičnem obrekovati.

Ko smo videli, da dr. Gregorčič pojema, so ga odposlanci krščanz njegovimi ustanovami in podskih organizacij prašali, kaj bo jetji, ki jih je bil ustvaril po 40 letnem javnem delu v deželi. Izrazili smo bojazen, da bodo po njegovi smrti prešle njegove ustanove v privatne roke, kar bi bila težka škoda za ljudstvo, v čegar dobrobit in s čegar sodelovanjem so bile pač nekoč ustvarjene. Šlo je predvsem za Narodno tiskarno in za Šolski dom. Predlagali smo, naj poskrbi, da ostaneta ti dve napravi last narodne splošnosti, tako da bosta služili tudi v bodočnosti ljudstvu in ne morda eni osebi. Dr. Gregorčič nas žal ni hotel poslušati in tako smo bili siljeni, da ustanovimo novo Zadružno tiskarno in Goriško Mohorjevo družbo.

Od tod naš spor z drjem Gregorčičem. Žal nam je bilo tega nesoglasja, a nismo mogli in **nismo smeli** drugače ravnati.

Prišel je namreč prav kmalu čas, ko se je izkazalo, da smo žalibog mi imeli prav in da se je zgodilo skoro vse natančno tako, kakor smo bili prorokovali.

Danes je Narodna tiskarna zasebno kapitalistično podjetje gospoda Lukežiča, gospod Lukežič je lastnik velikega šolskega poslopja »Šolski dom« in gospod Lukežič je — kakor priznava sam dr. Pavlica — lastnik »Goriške Matice«.

Sadovi 40 letnega javnega delovanja drja Gregorčiča so po velikem delu vničeni, zakaj te važne ustanove so bile iztrgane iz rok ljudstva in so postale lastnina ene same osebe.

Ta korak drja Gregorčiča je bil gotovo največja in najusodnejša napaka v njegovem sicer koristnem in dolgem javnem delovanju.

Tako! Sedaj ve javnost, v čem je obstajal naš spor z drjem Gregorčičem.

DNEVNE VESTI.

Razpis živinozdravniške službe.

Kobariški konsorcij obstoječ iz Kobarida, Kreda, Sedla, Breginja, Livka, Iderskega, Libušenj, Drežnice, Trnovega, Bovca, Srpenice, Žage, Čezsoče, Loga, Soče in Trente razpisuje službo živinozdravnika. Prošnjo za sprejem je treba vložiti na županstvo v Kobaridu najpozneje do 30. marca t. l.

Prosvetna zveza.

»Naš Čolnič« bo izšel tekom tedna. S to številko ustavimo pošiljatev vsem onim naročnikom, ki lista niso plačali, ali izjavili, da ga plačajo v obrokih.

Tiskovine potrebne za prijave na oblastva in društveno poslovanje bomo razposlali vsem društvom po poštnem povzetju. Ker so tiskovine neobhodno potrebne, jih mora sprejeti in plačati vsako društvo. Tiskovinam bo pridejan tudi osnutek društvenega večera za praznik sv. Jožefa.

Tečajnike opozarjamo, naj hitro pošljejo prijave.

Druga pot.

V Belgradu pišejo, da bo jugoslovanski zunanji minister Ninčić šel spet obiskat Mussolinija. To pot bosta sklenila baje še tesnejše prijateljstvo zato, da se ohrani mir v srednji Evropi.

Cesarski ljudje.

Cesarje so imeli na Ruskem in na Nemškem. Ko so ti izginili, so pa še v obeh deželah ostali njih navdušeni pristaši. Te dni se zbirajo nemški in ruski monarhisti v Parizu, kjer se bodo menili, kako bi zopet osrečili narode s kronanimi glavami.

Zaplotniki.

Zadnjič smo že povedali, da so znanega Pisentija neusmiljeno politično obglavili. Zanimivo je pa to, da vsi tisti italijanski lističi in podrepniki, ki so prej Pisentijevo ravnanje podpirali, mečejo kamenje v mrtvo truplo. Dolge članke pišejo o njegovi zgrešeni politiki, o ravno tisti, ki se jim je prej zdela edino pametna. Junaštvo pa tako!

Madžarske sleparije.

Vedno lepše reči pridejo na dan. Zdaj dokazujejo že samemu ministrskemu predsedniku grofu Bethlenu, da je tudi on držal sleparjem vrečo. Opozicija v zbornici vedno ostreje napada vlado. Grofje so pa poslali oborožene vojake v parlament. Svoj glas so zdaj povzdignili nekateri odlični možje, prvi med njimi kardinal Csernoh, ki rotijo vlado, naj hitro preišče vse sleparije in skida ves gnoj, da ne zgubijo Madžari še zadnjo troho ugleda pri poštenih ljudeh.

Z naših gor.

Dne 17. m. m. je prinesla »Gor. Straža« uvodni članek »Obračun«. Krasne besede, čista resnica. Da so segle mladini v srce! Naj dodam še, zlasti mladeničem, par besedi v premislek.

Fantje, kaj ste storili v preteče=nem pustu za »Čolničev« sklad? Kolikokrat ste zapirali »balo«! Dobili ste od ženinov lepih novcev. Kam so šli? V sklad, pa kakšen!! Po grlu! Drugod ste nakladali »balo«. Marsikateri ženin vas je obdaroval bogato, včasih ste prejeli od ene same bale po 150 L. Lepi novci. Ali so šli za naša društva? Nekje tu v hribih je par fantalinov s takim denarjem naročilo par škripačev za ples. Fantov vse polno, deklet, plesavk, samo dva para. Sedaj si pa mislite! Teh par noric »drajsa« s toliko fanti! Ali niso take »mučenice norosti«?! In kaj so imele od tega? Fantje so se delali iz njih norca in so jim poslali razglednice z vabilom, da naj pridejo vozit »ploh«. Resnično: metla je pometla brjar, potem jo vržejo v kot. Dekleta, žalostno, toda resnično!

Zato mladeniči, zlasti po naših društvih, zapomnite si dobro, kar je pred kratkim prinesel neki štajerski list: »Mladeniči, varujte se mehačev! 1. Kar meh priveka, nima teka. 2. Kar meh prihrešči, na dlani zgori. 3. Kar harmonika privpije, godec sam kar vse zabije. 4. Kjer harmonike se čuje glas, tam pregreh je skritih kvas. 6. V meha umazani službi, v hudičevi zvoljeni družbi. 7. Mlad na meh igrač, star surov berač. 8. Škripačeva žena — srečna ni nobena. 9. Škripačeva zvestoba — je ciganska grdoba. 10. Kaj je harmonist? Plesa antikrist!«

Kaj pravijo Rusi?

Predsednik ruskih sovjetov je imel na neki seji politični govor. O razmerju Rusije do locarnskih pogodb je dejal, da je vse to le maslo velesil, da bi Rusijo osamile in si razdelile svet med sabo. Bo precej res.

Ministri na vešalih.

Bolgarski vladi kar ne more iz kosti strah pred njenimi političnimi nasprotniki. Večino ministrov v kmetski Stambolijskijevi vladi je vojno sodišče obsodilo kar na smrt na vešalih. Za enkrat pa še prezgodaj, ker imajo vsi obsojenci svoje vratove na varnem v inozemstvu.

Madžarski vitezi.

Madžari so neki silno jezni, ker so s svojimi sleparskimi ministri, ki so denar ponarejali, prišli na slab glas. Pa se ne jezijo na sleparje, marveč na čehoslovaškega zunanjega ministra Beneša, ki razkriva svetu madžarske sleparije. Baje so hoteli celo vlak, s katerim se je vozil v Ženevo, podminirati.

Sin slavnega očeta.

V Bocnu nameravajo zgraditi velik spomenik mučeniku Cezarju Battistiju. Mučenčev sin dr. Luigi Battisti je pisal poslancu Bergamu, naj postavijo spomenik raje v Tridentu in naj ta spomenik ne bo znak enega imperializma proti drugemu imperializmu.

Živahen parlament.

Na Romunskem hoče vlada vpeljati nov volivni red. Boljari si hočejo z njim zagotoviti svojo premoč v državi. Opozicija v zbornici je seveda proti temu pristranskemu predlogu. V soboto so se že tako razjarili, da so začeli metati v zborničnega predsednika akte, papir, svinčnike. Ministri so z »bojnega polja« kar zbežali.

Delavska zbornica v Ljubljani.

Važnost Delavske zbornice v Sloveniji smo že omenili. Pri volitvah se je krščansko socialno delavstvo dobro izkazalo. Izvoljenih je 17 krščanskih socialistov; od teh trije v glavni odbor.

Politične opombe.

Bil je samo šport in luksus.

V »Edinosti« je napisal A. Gabršček stavek, ki bi ga morali vklesati v njegov spomenik ali pa uporabiti kot naslov njegovemu življenjepisu: »V prejšnji dobi smo si mogli brez skrbi dovoliti luksus *domačega razkola.« Pomen A. Gabrščeka obstoji namreč v tem, da je leta 1899. vprizoril domači razkol in ga vodil neprekinjeno do svetovne vojne. To je vsebina vsega njegovega političnega življenja. Torej sedaj vemo, da je vse, kar je Gabršček delal, pisal in govoril 30 let na Goriškem, bil le goli luksus. Nič ni bilo resnega, nič tehtnega, nič potrebnega, nič koristnega, vse le luksus, le šport in zabava. Ljudje so drli za njim, se zanj žrtvovali in tepli radi njegovega športa in luksusa.*

Sicer je pa Gabršček ostal zvest svojim načelom: ko je politika pri nas nehala biti luksus, se je naselil na Dunaju, kjer se je posvetil gotovo zopet kakemu luksusu in športu, ki je brez dvoma bolj prijeten in dobičkonosen. Kaj ne g. Gabršček? Luksus z avtomobili nese več kakor luksus z goriško politiko v sedanjem položaju?

Vse po nalogu sv. stolice.

Dr. Pavlica piše v »Edinosti« od 7. marca: »moje delo je apostolat in ne politika, kakor zahteva to od

---

VACLAV BENEŠ - TŘEBÍZSKÝ

Dve povesti Karlštejnskega vrana

Iz češčine prevel dr. F·an Bradač.

(Dalje.)

Starejši brat je vstal in se pripravljal, da odide. Toda obraz mu je skoro zazelenel .

»Dajem ti rok do dveh! — Drugače postavijo vislice prav pod temle oknom!«

Nato je brat zaloputnil vrata in zopet zaklenil odzunaj.

Kristina je zopet sedla k oknu in na mrežo so priliteli zopet črni ptiči, a to pot tudi njihov oče z njimi. Podili so jih po gradu iz kota v kot, od zida na zid, celo streljali so nanje; dvema so krvavele peruti, in po Karlštjnu se je razlegal krik, da bi človek oglušil.

»Kako rada bi vas rešila!« je vzkliknila hčerka gospoda oskrbnika k preganjanim vranom.

Hrup se je razlegal že prav pod oknom, trije streli so padli naenkrat in trije črni ptiči so padli s povešenimi perutmi na tla.

Kristina je naglo odprla okno in stari vran z dvema mladičema je zletel v sobo. Vsi trije so sedli hčerki gospoda oskrbnika na ramo.

»Ubožci! — Vas sem za nekaj časa rešila, Bog ve, ali bom tudi sebe? — Hočejo me prodati, kakor prodajajo blago na trgu; hočejo se okoristiti z menoj — celo oče, celo brata! — In nikjer ni nikogar, ki bi se zame zavzel, ki bi mi ponudil rešilno roko! — Tudi oni starček je že v valovih Berounke. — In njegov sin . . .

Kristina se je prijela z obema rokama za glavo, in črni ptiči so zleteli prestrašeni vsak v svoj kot v sobi.

(Jaz sem potem takoj odletel. Nisem ji mogel pogledati v dobri obraz; nisem mogel poslušati njenega jadikovanja. In pomagati revici tudi nisem mogel. Škoda, da nam ni dana vsaj orlovska moč . . . Toda imamo kljune, ostre kljune. Odletel sem zato, da si ga nabrusim . . . Čemu bi dalje pripovedoval, kako je tožila ljubka deklica iz globine svojega srca! Bolje je za vsakogar, da ne čuje takih besed, posebno če ne more pomagati. Pri vas ljudeh je to seveda često drugače. Človeškim očem je baje najljubša paša, ako morejo gledati trpljenje drugega, in človeškim ušesom je prijetnejši obupni krik nego najlepša godba.)

Vrani so se v sobi srečno poskrili.

Za starim vranom so spustili sicer nekoliko krogel, toda vse so bile kakor začarane. Niti ena ga ni zadela, in mlajši Sektator je bil vendar izvrsten strelec. Nekoč so vrgli Ferdinandov tolar v zrak in krogla iz Sektatorjeve pištole je zazvenela ob srebru.

Ko so se nekako čez dve uri zopet odprla vrata in je v hčerino spalnico vstopil sam gospod oskrbnik, je bila Kristina že oblečena, kakor da gre na ples. Samo še venca je bilo treba v lase in stoliste rože v belo roko. Škoda, da takrat ni bil čas cvetočih rož!

»Tvoja sreča, hči, da si ubogala.«

Gospod Blasius Sektator je te besede kar siknil.

Kristina mu ni odgovorila.

»In srečna boš, ako boš tudi nadalje ubogala!«

Med tem je vstopil tudi starejši brat.

»Krasna si, sestrica, mična si, Kristina! Pri moji veri — da nisem tvoj brat, bi ne hotel druge žene pod solncem in tebe bi moral dobiti, če tudi bi bil pogoj, da moram prinesti tri zlate lase!«

Hčerka gospoda oskrbnika je molčala kakor grob, brat in oče pa kar nista mogla dočakati trenutka, ko bo lepota Kristine očarala gospoda ženina. Takole si brat še sam ni predstavljal svoje sestre in oče si je ni že lepo vrsto let tako ogledal kakor danes.

»Moja hčerka Kristina! — Gospod grof plemeniti Clenomore in Clonebuch!«

Pri teh besedah gospoda oskrbnika je vstal s stola majhen, suh možiček, se priklonil kar najvljudneje in segel po Kristinini roki, da bi jo poljubil.

Vsem trem Sektatorjem so se zasvetile oči kakor roparicam, kadar izbrani plen sam zablodi v njihov brlog.

Toda Kristina je odtrgala belo ročico od ust gospoda grofa.

»Najina sestra je vzgojena v zatišju! — Tukajšnje doline še ni zapustila niti za en dan!«

»Tem dragocenejša je, dragi prijatelj!« je odgovoril gospod grof in se priklonil.

»Družbo pozna le iz govorov!«

»Tem bolje, gospod Sektator!«

Mlajši brat si je vihal brke.

nas sv. stolica.« Dobro! Vprašamo g. Pavlico, ali dela po nalogu sv. stolice tudi, ko napada v »Edinosti« svojega sobrata župnika Rejca! Ali je po nalogu sv. stolice, da javno udriha po glasilu slovensko - hrvaške duhovščine »Zborniku«? Ali je po nalogu sv. stolice, da razkriva v nasprotnem časniku »bolezni« krščanske organizacije in se da radovoljno izrabljati od edinjašev kot bojno sredstvo proti katoliškim ustanovam? Če bi že moral odločati »nalog sv. stolice«, bi moral po tem nalogu g. Pavlica prav gotovo nemudoma zatvoriti usta in nehati s pohujšanjem, ki ga daje s svojo prepirljivostjo duhovnikom.

Radeckega mušketa.

V starih časih so imeli zelo slabe puške. Pol ure so morali s palico basati »pulver« od spredaj v cev in ko so vzeli sovražnika na piko, je puška navadno odpovedala. Take so bile muškete iz časov Radeckega. Vojak se je napenjal, je meril in ciljal, a »pulver« je kvečjemu prasnil od zadaj v obraz znojnemu strelcu. Radeckega mušketa take vrste je Edinost. »Rojaki, — je zavpila — »odzovite se pozivu, ker le v znamenju složnega dela sta rešitev in zmaga. Pa hitro, ker ura bije že enajsta!« Mušketa je hotela ustreliti na nas, pa je pulver udaril v obraz edinjaškim voditeljem. Ura bije res že enajsta, a slogaši še vedno nočejo sprejeti Narodnega sveta.

„V Dolini šentflorjanski".

Mušketa trdi zadnje čase, da zadostujejo njenim pristašem cerkvene bratovščine ter da ni potreba vere vlačiti v prosvetna društva. Kolikor je dosedaj znano, so edinjaši nastopali kot cerkvena bratovščina samo pri vprizoritvah igre »Pohujšanje v Dolini šentflorjanski«.

Mi orjemo.

Mušketa od 10. t. m. pravi, da je naš narod v Italiji kakor muha, ki sedi na rogu vola in meni: mi orjemo. Tudi mi smo prepričani, da edinjaši pri resnem delu res raje sedejo na volov rog, nego da bi prijeli za plug. Mi jim to veselje privoščimo ter bodemo orali naprej, da pride tudi muha do svojega deleža.

Pozdravi fantov - vojakov

Od obali Sredozemskega morja.

Le poredkoma se oglašamo mi slovenski fantje, ki služimo vojake tu ob lepi obali Sredozemskega morja ter vršimo svoje vsakdanje vaje po toskanskih gričih in ravneh. Ko tako stopamo po strmih bregovih morja in gledamo peneče se valove, ki butajo ob skale, stopi pred nas morje Adrijansko in naše misli se razkrope po bregovih Jadrana gor do Triglava, do koder se razprostira naša ljubljena domačija, katere ne moremo nikdar pozabiti.

Letniku šest naznanjamo novico, da nas obišče v začetku meseca aprila. Ako vam je ostalo še kaj v žepu od letošnjega pusta, le dobro tiščite, ker kadar boste nosili vojaško suknjo, boste večkrat obračali žepe in iskali, če se ni po nesreči kaka palanka skrila v kakšen kot. Zato vam priporočamo: ne močite preveč grla pred vašim odhodom in ne zametujte denarja brez potrebe, ker na tujih tleh ga bodete morda stradali. Kličemo vam na svidenje! — Pošiljamo pozdrave: Staršem, bratom, sestram ter našim društvenikom in društvenicam. Fantje topničarji pri 13. polku v Livornu. — Pavlica Franc, Dornberg, Ivančič Anton, Nekovo pri Kanalu, Štolfa Virček, Sežana, Poženel Karlo, Črni Vrh, Sovdat Ivan, Smast, Nedoh Jožef, Dane pri Divači, Avzec Jožef, Kal pri Šenpetru, Šircelj Anton, Trnovo, Kurinčič Jožef, Idersko pri Kobaridu, Kokošin Ivan, Drežnica, Golja Rudolf, Smast, Zorn Franc, Prvačina, Rejec Franc, Črni Vrh, Bajc Mihael, Šturje, Vidmar Jožef, Šturje, Rolih Franc, Zareče, Stepančič Avgust, Veliki Dol, Trampuš Evgen, Temnica, Testen Stanko, Kal, Arčon Mihael, Renče, Besednjak Franc, Gradišče, Obid Ciril, Bukovo, Kobal Anton, Herpelje pri Dutovljah, Blažič Franc, Kostanjevica nad Kanalom, Poženel Mirko, Idrija, Klarič Matija, Dolenje pri Bistrici.

Iz širokega sveta.

Velika nesreča v Pragi.

Pretekli petek dopoldne je pol Prage pretresel grozovit pok. Nato se je zamajalo v starem delu mesta. Vse je drlo v Mizarsko ulico, kjer je staro vojaško skladišče. Tja sta vozila dva vojaka granate. Po nesreči jima je en zaboj eksplodiral. Po dosedanjih poročilih je 9 ljudi mrtvih, okrog 100 ranjenih, cela vrsta hiš pa razrušenih kot po vojni. Komunisti so nato že zbrali svoje ljudi in protestirali proti militarizmu, češ, če bi tega ne bilo, bi tudi granate ne pokale in raztrgale toliko ljudi.

Tramvaj v zlatarnici.

V sredo je v Trstu pri nekem tramvajskem vozu nenadoma odpovedala zavora. Voz je začel drčati z vso naglico, je preskočil na prometnem trgu Goldonijevem sredi mesta tračnico in zavozil v neko zlatarnico. Škode je precej, dva sta ranjena, strahu pa je bilo vse polno.

Ni dela, ni jela.

V Varšavi se je v januarju končalo 25 brezposelnih, ki niso dobili niti toliko, da bi glad utešili.

Kaj je novega na deželi?

Števerjan.

(Napovedano slovo.)

Komaj je prebolel naš viteški tajnik cav. Peternelli prve udarce bridke ločitve od svojega bivšega komandanta Pisentija, ga že čaka novo slovo od dragega in k srcu priraslega Števerjana. Ni mu pač zameriti. Tajniško plačo je redno potegoval, ni pa redno opravljal svoje službe. Nikjer več ne bo našel tako dobrih ljudi, kakor smo mi Števerjanci, ki plačujemo tudi tiste občinske uslužbence, ki ne delajo. Vsak večer čujemo iz bližnjega Kojskega bombardon, ki nekam žalostno odmeva po briških holmih. Zvedeli smo, da kojščanski godci z vso vnemo študirajo gospodu vitezu na čast od Dike Mariniča komponirano odhodnico »Kaj pa je tebe treba bilo?« Za laško besedilo poskrbi kojščanski učitelj Zgonik, znani govornik, najboljši briški jezikoslovec in vzgojitelj značajev. O poteku slovesa bomo še poročali.

Renče.

Prosv. društvo »Iskra« je priredilo dne 28. m. m. svojo prvo veselico. Kako je bilo naše društvo potrebno in kako je v javnosti spoštovano, nam je pričala nabita dvorana. Prisrčna hvala mirenskemu pevskemu zboru za njegove dve pesmi, ki nam ju je tako krasno zapel, društvu »Svoboda« za stolice, vdeležencem in sploh vsem, ki so kaj pripomogli, da je prireditev tako lepo uspela.

Ponikve.

Nak, vsega pa že ne bom kriv! Pravijo, da sem zadnji dopis s Ponikev, tičoč se samomora, jaz pisal. Ker pa to ni res, bi prosil, da bi prizadeti umaknili obdolžitve. Uredništvo bi pa prosil, naj gorenje potrdi. Pečinski Slavko.

Op. ur.: Radevolje potrjujemo, da g. Slavko ni pisal označenega dopisa s Ponikev.

Vrh pri Šentviški gori.

Tukaj je umrla v sredo dne 3. t. m. občespoštovana žena Polona Božič iz Vrha št. 54 v starosti 53 let. Bila je močno bolna že sem od jeseni, zdaj jo je rešila bela smrt. Znana je bila kot dobra žena in skrbna mati, kar sta pričala mnogobrojni obisk ob njenem odru in številno spremstvo pri pogrebu. Tudi mi želimo pokojnici večni pokoj in mir! Ostalim sorodnikom naše iskreno sožalje!

Slap ob Idriji.

»Gor. Straža« izhaja sedaj en dan prej. Od kod to, da pride k nam in drugim naročnikom v okolici kasneje, kakor prej? Mar je to v zvezi z nastopom novega poštnega uradnika? Pošt. ravnateljstvo naj pouči podrejene poštne uslužbence, da sta Slap ob Idriji in Idrija dve različni pošti, da ne bodo pošiljali tukajšnje poštne pošiljatve v Idrijo, kar se velikokrat ponavlja — v nevoljo tamošnji pošti in tukajšnjim strankam.

Vrh pri Grahovem.

Že več časa ni »Straža« o nas nič poročala. Lahko bi kdo sklepal, da nas je precej huda zima ugonobila ali pa, da smo se pod veliko težo novih, skoraj dnevnih davkov zrušili. Dasi je oboje hudo, smo vendar še precej močni, kar je pokazala pretekla nedelja. Tukajšnje društvo »Danica«, katera je bila v pret. letu obsojena v mrtvilo, je v nedeljo sklicala svoj občni zbor. Ob tej priliki je priredila tudi »prijateljski večer« s sodelovanjem sosednega »abstinenčnega društva«.

Občni zbor se je ob obilni vdeležbi izvršil na kratko radi pičlega časa, ki je bil v to določen. Izpadel pa je vendar tako, da upamo, da pride v društvo novega življenja.

Pri prireditvi smo videli poleg domačih članov in članic vrle Bukovce in še celo pridni Zakrižani niso manjkali, če tudi nas je hotel sneg zamesti. Več lepih prizorov in igric smo videli na odru, vse pa je bilo prežeto z duhom treznostnega dela, kar moramo samo odobravati. Prosta zabava je bila res lepa, nekaka družinska slavnost. Tu si se pogovarjal kot med brati. Poleg raznih dovtipov nas je g. podmelški Seljak v lepem govoru navduševal za domovinsko ljubezen, okrožni predsednik pa za društva in treznostno delo med našim narodom. Fantje iz Bukovega so nam lepo prepevali, a šaljiva pošta je bila jedro te poštene zabave. Pri vsem pa smo opazili redkost, da je bila vsa družba veselo razpoložena brez alkoholnih pijač. Iz tega sledi, da smo lahko veseli, če tudi ga ne pijemo, saj po alkoholu so le slabi nasledki. S temi vrsticami smo kratko povedali, kako je »Danica« proslavila svojo 3 letnico, »Abstinenčno društvo« pa svojo prvo obletnico. Obema društvoma želimo temeljitega razmaha in najboljših uspehov!

Livek.

V jeseni leta 1923. po plazu pretrgana skladovna cesta med Idersko in našo vasjo do danes še ni popravljena. Občina Livek, ki cesto nujno rabi, je napravila preko razrutega dela na lastne stroške zasilen prehod. Ta prehodni kolovoz je pa, kakor rečeno, le za silo in je zato promet zelo težaven in neroden. Naše županstvo je napravilo v zadevi že mnogo prošenj in korakov, toda dosedaj vse zaman. Merodajni krogi se ne ganejo in od nikoder noče priti odredba, naj se cesta popravi, čeprav mora biti oblastvom jasno, da naša revna občina ne zmore stroškov, ki so potrebni za popravo. Pozivamo tem potom ponovno cestna oblastva, da naj se vendar že enkrat usmilijo ubogega ljudstva in mu popravijo nujno potrebno cesto.

Kobarid.

(Požar.) Zadnjo soboto zjutraj ob 1 uri popolnoči je začelo goreti pri Lovru. Ogenj je nastal v dimniku in se je naglo razširil po podstrešju. Burja, ki je brila, je ogenj zelo pospešila. Gasit so prihiteli takoj številni domačini in tudi tukajšnji orožniki, vojaki in financarji so z vnemo pomagali. Združenim močem se je posrečilo omejiti ogenj ki je radi burje ogrožal tudi sosedna poslopja. Polovica hiše je zgorela in znaša škoda okrog 15 tisoč lir. Precejšnjo škodo sta utrpeli tudi tovarna sodovke in krojaška delavnica, ki sta v isti hiši. Ko pišemo o tem požaru, nam sili pikra beseda v pero. Pri nas smo imeli do nedavna krepko razvito gasilno društvo. Bivšemu komisarju znanemu Cavalottiju je pa bilo društvo trn v peti. Ukinil je zato njegovo delovanje. Ko je bilo sedaj treba nastopiti in gasiti ni bilo radi pomanjkanja vaj, ki se ne smejo vršiti, gasilno orodje v redu. Brizgalna, ki že dolgo ni bila v rabi, ni hotela funkcijonirati. Še le po daljšem trudu se je nekdanjim gasilcem posrečilo spraviti jo zopet v tek. Po dolgi, nepotrebni muji so še le mogli gasilci zopet vršiti svojo težko nalogo. Svoječasno nespametno ukinjenje Gas. društva je radi požrtvovalnosti gasilcev ostalo sicer brez občutnih posledic, toda lahko bi bilo prizadjalo našemu trgu največjo nesrečo.

(Tatvine.) V noči od sobote na nedeljo je bila pri nas neka tatinska družba živahno na temnem delu. Najprvo je poskušala svojo srečo pri »Banca del Friuli«, kjer je bila pa pregnana. Potem so svedrovci vdrli v prodajalno g. A. Mašera, kjer so navrtali blagajno, iz katere so odnesli 1600 lir v gotovini. Razen tega so vzeli s seboj še 1 dežni plašč, 1 kolo, 2 steklenici šampanjca in še nekatere malenkosti. Eno steklenico šumečega vina so spili na licu mesta, o čemur je pričal zamašek, katerega so pustili na neki omari. Očividno se jim ni mudilo. Od tu, kjer so napravili 3000 lir škode, je peljala njihova sled k banki Venezia Giulia, kjer pa niso nič opravili. Potem jih je vzela noč in ni o njih nobenega sledu.

Log pod Mangartom.

Prosvetno društvo »Mangart« izreka tem potom najiskrenejše sožalje svojemu priljubljenemu članu in tajniku, izvrstnemu fantu Očnkovmu Andreju radi nesreče, ki se mu je pripetila v rudniku. Srčno želimo, da nas kmalu zopet zdrav obišče. Zgodilo se je tako: Andrej je delal v soboto zvečer v družbi dveh sorodnikov v rudniku. Pri tem pa zadene z železom na star, še nerazpočen zmrznjen naboj razstreliva, ki se vžge z močnim pokom in vrže vse tri po tleh. Komaj so prišli zopet do luči. Drugima dvema se ni zgodilo kaj posebnega, le Andreja je zadelo precej močno v obraz in eno oko. Upati je pa, da bo tudi to oko ozdravljeno, ker so ga peljali k dobrim zdravnikom v Celovec.

Idrijske novice.

Radovednežem!

Poročali smo v »Goriški Straži« z dne 5. marca t. l. št. 18 o gledališki prireditvi, oziroma glasbeno-dramatičnem večeru v dneh 27. in 28. februarja v rudniškem gledališču. Omenili smo tudi incident, ki ga je povzročil v nedeljo dne 28. II. poročnik milice g. Kalin, kateri je oklofutal neko gospodično, ker slučajno ni vstala pri sviranju »Giovinezze« na njegov klic »Alzate!«. Že dva dni se radi tega poizveduje prav marljivo potom varnostnih oblastev mestne straže, kdo da je stvar napisal za »Stražo«, kdo je njen dopisnik iz Idrije in kdo je gospodična, ki je bila oklofutana. Tudi to se lahko pove vsem in tudi Vam g. tenente, da se dotična gospodična piše Mici Moravec, stanujoča v Idriji hšt. 265. Imamo tudi dosti prič, ki so Vas videle, kako

ste stekel po klopi, da ste dospeli do nje ter izvršili na njej hrabosten čin, za katerega boste gotovo odlikovani.

V pojasnilo.

Prejeli smo in priobčujemo, da ne bo nesporazumljenja:

Z ozirom na dopis iz Idrije, ki se tiče našega sodelovanja pri prireditvi »Lire«, s katerim nam skuša g. dopisnik očitati nezavednost ali še kaj hujšega, odgovarjamo:

Zavedamo se prav dobro svoje naloge in prepričani smo, da nismo s svojim nastopom v nobenem izmed vdeležencev izzvali takih slutenj kakor pri nevdeležencih, med katerimi je bil očividno tudi g. dopisnik.

V ostalem ne očita nihče koncertistom izvajanja tujih lepih skladb, kajti vsakdo ve, da je glasba umetnost. Zakaj bi i mi ne seznanjali svojega naroda s tujo glasbo?

Dijaki.

Zadeva z mesom.

Kljub temu, da je cena živini padla, se prodaja meso še vedno po stari ceni (goveje po 9 L kg). Skrajno potrebno bi bilo, da se občina malo pobriga za to velevažno stvar. Če je že kmet prisiljen prodati živino po tako nizki ceni, naj gre to vsaj deloma v dobro ljudstvu, ne pa samo mesarskim mošnjam. Od občine zahtevamo, da to reč uredi.

Meščani.

GOSPODARSTVO.

»Gospodarski list« za mesec marec, ki je izšel danes, prinaša sledeči, za svilorejce važen članek:

Dr. D. T.

Zadružne sušilnice svilodov.

Med raznimi oblikami kmetijskega zadružništva so bile sušilnice svilodov zadnje, ki so nastale. V začetku se niso mogle uveljaviti. Vzrok temu je bila borba veletrgovcev in lastnikov tkalnic, razven tega pa tudi predsodki, ki so jih imeli strokovnjaki pred približno dvajsetimi leti proti uničevanju sviloprejčevih zapredkov z vročim zrakom. Takrat je bilo bolj v navadi uničevanje s paro, ki pa je zahtevalo večjo pažnjo in dolgotrajno in drago delo z ohranjevanjem in izbiranjem. Ko pa je začel prevladovati drugi način, namreč uničevanje z vročim zrakom, je bila dana zadružnim sušilnicam večja možnost, da se hitro razvijejo.

Pred vojno sta obstajali v Furlaniji samo dve sušilnici, in sicer v Spilinbergu in Latisani. Od leta 1920 do danes pa se je ustanovilo še trinajst sušilnic.

Spodnje številke jasno kažejo, kako so se te važne ustanove razvijale:

Leto:	Svilodi prevzeti od zadr. sušilnic.
1920	921.000 kg
1921	1,095.000 kg
1922	1,262.000 kg
1923	1,562.000 kg
1924	1,623.000 kg
1925	2,200.000 kg

	Povp. cena ki so jo plač. zadr. suš.	sred. trž. cena
L. 1920	Lit. 38.—	Lit. 32—35.—
L. 1921	Lit. 16.—	Lit. 12—14.—
L. 1922	Lit. 34.25	Lit. 28—30.—
L. 1923	Lit. 29.—	Lit. 26—27.—
L. 1924	Lit. 38.—	Lit. 32—35.—

Danes pobirajo zadružne sušilnice približno polovico svilodov, ki se pridelajo v Furlaniji, in to v veliki večini od malih producentov, ker velika podjetja prodajajo neposredno tkalcem, in sicer vedno dve do tri lire nad tržno ceno. Računa se, da je bilo plačano od leta 1920 do 1925 samo na razliki med tržno ceno in višjo zadružno ceno članom zadružnih sušilnic 22—25 milijonov lir.

Jasni so socijalni in gmotni razlogi, ki so nagnili naše kmetovalce, da so ustanovili zadružne organizacije te vrste.

Trg s svilodi ima te posebnosti: 1. traja le malo časa z ozirom na kvarljivost blaga; 2. producent ne more držati svilodov v zalogi, kakor dela z drugimi pridelki, ker jih ne more prodati na kaki točni podlagi, in sicer iz nepoznanja tržnih razmer, katere pa dobičkarji dobro poznajo; 3. producent je obdan od močnih organizacij kupovalcev.

Na drugi strani se morajo tudi tkalci zelo potruditi, da pokupijo v malo dneh blago, ki ga predelujejo potem celo leto. Zlasti večje tkalnice pokupijo do 200.000 kg svilodov in pri tem izdajo velikanske kapitale. Gotovo je, da niti veletrgovec ne more vedno z dobičkom kupovati svilodov. Zanašati se mora na svojo lastno spretnost in prakso, ki pa ga tudi lahko vara in kupovati v prvi vrsti svilode tistih vrst, ki so se v kraju najbolj izkazale in dajo največ dobička.

Zdaj so se prepričali tudi tkalci, da so zadružne sušilnice koristne njim samim, in sicer zato, ker pobirajo najboljše blago, da s skrbnostjo prebirajo in ne prodajajo potem blaga na težo ampak po kakovosti.

Zadružne sušilnice so dosegle nepričakovan razvoj, ki ga (nekoliko) predstavljajo prej navedene številke. One so pokazale značilno vrednost furlanskih svilodov in njih precejšno vrednost v svilarstvu.

Posušeni in izbrani svilodi se prodajajo po določeni ceni, vzemimo na primer po Lit. 90.— kg. 4 za l. To je, če bi potrebovali 4 kg svilodov, da dobimo 1 kg svile. V praksi so potrebovali z navadnim sušenjem 3.30 kg da so dobili 1 kg svile. Danes naše najbojše sušilnice jamčijo, da pridelajo 1 kg svile iz 3.10 kg svilodov. V tem slučaju imamo torej iz iste množine svilodov večji pridelek svile in dobimo za svilode višjo ceno.

Vse zadružne sušilnice imajo neodločeno glavnico. Član lahko postane vsak gojitelj sviloprejk, ki vzame za vsako pridelano ončo svilodov en delež od Lit. 50.—, ki jih plača lahko v dveh ali treh obrokih po končani sezij. Nihče ne more imeti več deležev kot za Lit. 5000. Vsak član ima pravico samo do enega glasu, četudi ima vseh sto deležev. Za vsako ončo semena se zaveže oddati zadružni sušinici 60 kg svilodov. Sušilnica ne sprejema svilodov za račun tretjih oseb. Upraviteji morajo oddati sušilnici vse pridelane svilode. Zadruga ne dela rezerv, ampak razdeli vsakoletni čisti dobiček med člane. Deleži ne dajejo obresti, vezani so na ime in so neprenosljivi. Polagoma pa raste njihova vrednost sorazmerno s poplačevanjem strojev in orodja. V prvih letih ustanovitve utrže zadruga za vsak kg svilodov določeno svoto v svrho kritja stroškov, ki so nastali pri ustanovitvi. Ko člani izročijo svilode prejmejo polovico ali dve tretjini tržne cene, ostanek takrat, ko se blago proda. Plačilo na račun izvršuje za to določena banka, ki daje izplačilo brez poroštva.

Družbe skličejo vsako leto redni občni zbor. Razven upravnega sveta vodi zadrugo takozvani župan (sindaco), revizorji in strokovno osobje.

Danes so se združile vse sušilnice, 15 po številu, v skupno zvezo. Ta skrbi za:

1. financiranje zadrug.
2. periodične vesti o stanju trga s svilo,
3. kolektivne prodajne pogodbe,
4. informacije glede davkov in pristojbin,
5. preizkušanje kakovosti svilodov,
6. spremembe in izboljšanje pravil in za statistiko.

Pri nedavnem obisku si je ogledal francoski agrarni inšpektor M Loubet gojenje sviloprejk v Italiji in je izrazil svoje občudovanje in priznanje nad takim načinom zadružništva. Pripisoval je le njemu prekrasni in nenadni razvoj sviloprejstva v Furlaniji.

Na koncu še pripomnimo, da nudijo zadružne sušilnice svojim članom najboljše vrste sviloprejk in to po najugodnejših cenah. Razventega razdeljujejo najmarljivejšim gojiteljem sviloprejk in murvinih nasadov vsako leto nagrade

Goriški kmetijski urad dela na to, da bi se ustanovila tudi pri nas taka zadružna sušilnica svilodov. Gre sedaj za enoleten poizkus z zadružno sušilnico, ki bi se jo vzelo v najem da se kmetovalci prepričajo o potrebnosti in koristi te vrste zadružništva. V ta namen bo sklical sestanke za vse, ki se zanimajo za gojenje sviloprejk in sicer v Šempetru, Vrtojbi, Štandrežu, Sovodnjah, Mirnu in nekaterih drugih krajih.

Listnica uredništva.

P. V., Želinje: Zadeva je za list preveč osebna in bo s priobčitvijo dvignila še več prahu.

L. R., Čepovan-Vrata: Če je zadeva v dobrem teku in so se oblastva za rešitev zavzela, vložite hitro primerno prošnjo. Če bo potreba, bo naše politično vodstvo na podlagi Vašega pisma prošnjo podprlo. V »Stražo« pa zadeva v sedanjem položaju ne spada in bi priobčitev bila brez haska.

P. J., Lokovec pri Kanalu: Za list je dopis preveč oseben. Ali bi naši narodni nasprotniki pri stvari lahko ne prišli do dobička? Javite nam svoje mnenje!

Justin Podgornik, pos. in podžupan, Dol. Tribuša: Na Vaše pismo Vam radevolje potrjujemo, da niste Vi pisali dopisa iz Sp. Tribuše v našem listu z dne 17. II. t. l. Potrjujemo tudi javno, da niste Vi naš poročevalec iz vaše vasi. Opomba o sodnijskem postopanju je bila pa povsem nepotrebna, ker mi nočemo spravljati nikogar v neprijetnosti in nočemo delati nikomur krivice. Slučajna enakost poročevalčeve šifre z začetnimi črkami kakšne osebe pa ne pomeni ničesar, ker si vsakdo črke lahko poljubno izbere.

Darovi.

Za Slovensko sirotišče: P. n. g. dr. Vladimir Orel dar gosp. Valentina Ušaj o priliki neke poravnave 60 L; Kmečka posojilnica v Pevmi 100 L. — Srčna hvala in Bog plačaj!

Lepa prilika. Vsled izselitve je na prodaj enonadstropna vila v Gorici. Informacije daje uprava lista.

Ponovno ponarejevanje debelih in drobnih **otrobov** s tujimi, včasih škodljivimi snovmi je napotilo mlin G. Stucky in mlin Angelo Toso v Benetkah, da označujeta tudi vreče odpadkov s svojimi plombami in z listkom, ki beleži kakovost vsebine.

Tomaž Seljak, dekoracijski slikar v Podmelcu se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

RAZPIS NATEČAJA.

Do 25. marca 1926 je razpisana služba občinskega tajnika v Števerjanu v Brdih.

Letna plača znaša Lir 8.400.

Zahtevajo se običajna spričevala in položitev pripustitvene takse v znesku Lir 50.

Neobhodno potrebno je poznanje slovenskega jezika.

Števerjan, dne 1. marca 1926.

Župan: **Prinčič.**

Oddam v najem meblirane sobe odličnim osebam. Naslov pove uprava lista.

Vesten flavtist podučuje flavto tudi zunaj mesta. Posojuje instrument. Podučuje tudi »oboe«. Cene zmerne. Oglasiti se čimpreje Via Montecucco št. 12, Gorica.

Prodam po dogovorjeni ceni žago, mlin, hišo in zemljišče. Tomaž Mihelač, Podbrdo ob Bači.

Na prodaj je časopisni papir pri Molesiniju, Via Garibaldi 5 (v poštnem poslopju.)

Lloyd Sabaudo.

Prihodnje vožnje:

v Severno Ameriko:

»Conte Biancamano« 16. III. 1926.
»Conte Rosso« 6. IV. 1926.

Iz Genove v Njujork v 9. dneh;

v Južno Ameriko:

»Tomaso di Savoia« 24. 3. 1926.
»Conte Verde« 31. marca 1926.

Iz Genove v Buenos Ayres v 13½ dneh;

v Avstralijo:

»Re d' Italia« 15. marca 1926.

Informacije daje in sprejema prednaročila na vozne listke zastopnik

F. Rosich, Gorica, Via Contavalle št. 4.

Semena: Domača črna triletna detelja; lucerna, trava mešanica z deteljo, krmilna pesa nemška **„Mamuth“** in **„Eckendorf“** čebulček, in vsa semena dobite v trgovini

Josipa Muniha - Sv. Lucija

Röntgenologični zavod

za zdravljenje in diagnostiko

primarija Dr. A. DE FIORI

V GORICI, CORSO VITT. EM. III. št. 14

SPREJEMA OD 9 - 12 IN 2 - 4

Zdravnik za zobe in usta

Dr. LOJZ KRAIGHER

sprejema vse dni v tednu v Gorici, na Travniku št. 20 ob sobotah in nedeljah pa tudi v Ajdovščini štev. 146 nasproti Ljudskemu vrtu.

TROPINOVEC, pristni, dobite vedno v vsaki množini pri „Zadružni žganjekuhi“ v Dornbergu

LUDOVIK ZOTTER

Obče znani brivec in vlasuljar

v Gorici na Travniku, nasproti vodnjaku, št. 17.

se priporoča sl. občinstvu v mestu in na deželi. V zalogi ima vlasulje krep, mastik itd. priprave šminkanje po zmernih cenah. Poseben salon za ženske. Izvrši se strižanje na bubikopf in garçon, onduliranje, pranje na Shampoing i. t. d. i. t. d.